

ศูนย์ผ่าตัดหัวใจ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

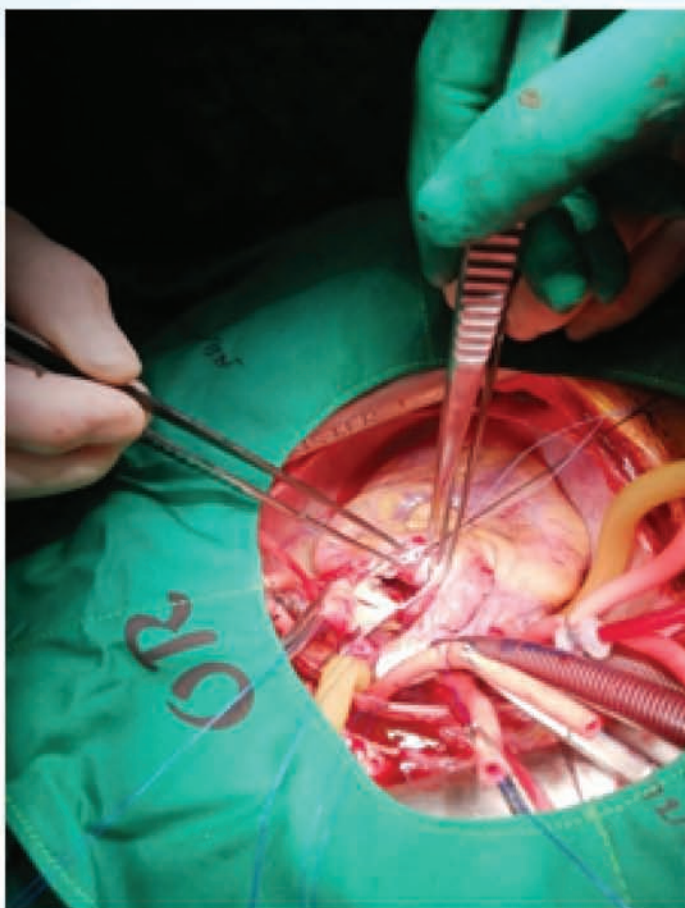


นพ.นพอดล รุติวารารณ
นายแพทย์ปฏิบัติการ
ศัลยแพทย์หัวใจและทรวงอก



นพ.ไพศาล ว่องรัชชัย
นายแพทย์ปฏิบัติการ
ศัลยแพทย์หัวใจและทรวงอก

ในแต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากโรคที่ไม่ติดต่อ (Non-Communicable Disease, NCD) สูงถึง 41 ล้านคน ซึ่งนับเป็น 60 - 70% ของสาเหตุการตายทั้งหมดทั่วโลก โดยที่สาเหตุการตายอันดับที่ 1 ของโรคในกลุ่มนี้ คือโรคหัวใจและหลอดเลือดสำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน จากสถิติล่าสุดของกระทรวงสาธารณสุขปี พ.ศ.2561 พบว่าประเทศเรานั้นมีประชากรที่เสียชีวิตจากโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงเป็นอันดับ 1 โดยสูงถึง 72% ของสาเหตุการเสียชีวิตทั้งหมด และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกๆ ปี เนื่องด้วยปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ บุหรี่ มลภาวะฝุ่นควัน การบริโภคอาหารที่เต็มไปด้วยไขมันชนิดไม่ดี การไม่ออกกำลังกาย และโรคประจำตัวเรื้อรังที่ไม่ได้รับการรักษาหรือควบคุมได้ไม่ดีพอ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันสูง ไขมันในเลือดสูง โรคไตวาย/เสื่อม เป็นต้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีการกระตุ้น รมรงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน อาทิเช่น กระทรวงสาธารณสุข มูลนิธิหัวใจไทย สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทยและในขณะเดียวกันก็มีมาตรการในการดูแลรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น ทั้งจากการให้ผู้ป่วยเข้าถึงสถานบริการได้ครอบคลุมมากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายและการจัดระบบส่งต่อผู้ป่วยในกลุ่มเส้นเลือดหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน การให้ผู้ป่วยเข้าถึงยาที่จำเป็น และการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจที่ต้องได้รับการผ่าตัด แต่กระนั้น การดูแลรักษาผู้ป่วยในกลุ่มนี้ โดยเฉพาะโรคหัวใจที่ต้องได้รับการผ่าตัดก็ยังนับว่ายังขาดแคลนมาก





โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกและแห่งเดียวในสำนักงานแพทย์ (ซึ่งมีโรงพยาบาล 11 แห่งในสังกัด) ที่มีความสามารถในการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจอย่างครบวงจร ทั้งการดูแลรักษาโรคหัวใจ หัวใจวาย หัวใจเต้นผิดจังหวะด้วยการให้ยาและการจี้ไฟฟ้า การทำกายภาพหัวใจ การฉีดสีและเดินสายพานและการผ่าตัดหัวใจ ทั้งโรคเส้นเลือดหัวใจตีบ โดยการทำการผ่าตัดบายพาสการผ่าตัดเปลี่ยนหรือซ่อมลิ้นหัวใจ การผ่าตัดเส้นเลือดแดงโป่งพองทั้งการผ่าตัดและการใส่ขดลวด การผ่าตัดหัวใจพิการแต่กำเนิดในเด็กเบื้องต้น การใช้เครื่องพองหัวใจ (Extra Corporeal Membrane Oxygenator, ECMO) เป็นต้น โดยโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ได้ดำเนินการผ่าตัดมาแล้วเป็นปีที่ 5 และมีแนวโน้มสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยทางโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์นั้นได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์แพทย์ผู้มีประสบการณ์ทั้งจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และจากโรงพยาบาลศิริราช รวมถึงทีมงานอาจารย์แพทย์หลากหลายสาขามาช่วยเหลือในกรณีที่มีการผ่าตัดนั้นมีความซับซ้อน ซึ่งก็ทำให้การผ่าตัดสำเร็จลุล่วงด้วยดีเสมอมา



จากสถิติการผ่าตัดหัวใจจากสมาคมศัลยแพทย์หัวใจแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561 นั้นพบว่าการผ่าตัดหัวใจบายพาส (Coronary artery bypass surgery, CABG) เป็นการผ่าตัดหัวใจที่สูงเป็นอันดับ 1 และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี โดยเพิ่มขึ้น 57% ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (จาก 3,790 เป็น 5,970 ราย/ปี) การผ่าตัดหัวใจนั้นไม่ได้ง่ายอย่างที่หลายคนจินตนาการ ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยให้การผ่าตัดดีขึ้น ทั้งในแง่ของการพักฟื้นที่เร็วขึ้น ผลเสียลดลง ภาวะแทรกซ้อนที่ลดน้อยลง โดยหลังผ่าตัดผู้ป่วยจะเริ่มรู้ตัวประมาณ 1-2 ชั่วโมง และสามารถรับประทานอาหารได้ใน 8-12 ชั่วโมง ระยะเวลาอน



โรงพยาบาลเฉลี่ยประมาณ 5-7 วันหากไม่มีภาวะแทรกซ้อน หลังจากผู้ป่วยเริ่มตื่นรู้ตัว ลูกนั่ง ทางทีมงานกายภาพบำบัดหัวใจก็จะเข้ามาดูแล สอนการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายและหัวใจฟื้นตัวได้เร็วที่สุด หลังจากนั้นทางทีมกายภาพบำบัดหัวใจจะนัดผู้ป่วยมาเดินสายพานหรือปั่นจักรยานเพื่อเรียกความฟิตของหัวใจกลับคืนมาให้มากกว่าเดิม

ปัจจุบันการผ่าตัดหัวใจมีแนวโน้มที่จะผ่าตัดด้วยเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมากขึ้น มีการใช้การผ่าตัดร่วมกับการใส่ขดลวดในผู้ป่วยรายเดียวกัน เพื่อลดระยะเวลาการผ่าตัดและลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น มีการฉีดสีเพื่อวินิจฉัยพร้อมควบคู่กับการผ่าตัดรักษาหรือการจี้หัวใจพร้อมกับการผ่าตัดในคราวเดียวกัน ซึ่งการที่จะทำสิ่งเหล่านี้ได้ต้องมีเครื่องมือและห้องผ่าตัดที่มีความจำเพาะ มีศักยภาพในห้องผ่าตัดไฮบริด (Hybrid operating room) ซึ่งทางโรงพยาบาลของเราเล็งเห็นความสำคัญ แต่ยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐในส่วนนี้

สุดท้ายแล้วอยากให้ประชาชนคนไทยดูแลสุขภาพของตนเองและคนใกล้ชิด ควบคู่ไปกับการรักษาหากเป็นโรคหัวใจอยู่แล้ว เพราะโรคหัวใจไม่ได้ง่ายอย่างที่เรากังวลกันครับ

ผู้ที่สนใจสามารถขอรับคำปรึกษา หรือร่วมบริจาค เพื่อสร้างห้องผ่าตัดหัวใจไฮบริดได้ที่สำนักงานมูลนิธิโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์เพื่อห้องผ่าตัดหัวใจ หมายเลขโทรศัพท์ 02-289-7368 หรือทางเว็บไซต์ <http://www.ckphosp.go.th/diapo.1.0.4/diapo/homepage>